

УДК 321.7+328

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ДЕМОКРАТІЇ

Студ. І. Повshedна, гр. БХФ-2-15

Наук. керівник ст. викл. Н.В. Гребеннікова

Київський національний університет технологій та дизайну

Проблема демократії на її сучасному рівні — одне з головних питань в політології. Нині в західному світі їх багатоманітність, складність, безпосередня зумовленість політичною практикою, неоднаковість у різних країнах визначають різноманітність і суперечливість як підходів до вивчення, так і існуванням численних концепцій у науці.

Класична теорія демократії формувалася в умовах руйнування станового поділу суспільства і пошуку форм народовладдя. Представники класичного напрямку цю проблему зводили до обґрунтування відносин громадян і держави у визначенні народом завдань держави. Класична теорія демократії наповнюється системою представництва народу. Прийняття ідеології представницької демократії спонукало до розроблення критеріїв вільних виборів. Загальне виборче право і рівність виборців, вільні вибори, парламентаризм, розвиток партійних систем стали організаційною основою сучасних західних демократій.

Сучасна демократія рішуче відрізняється від класичної, хоча і зв'язана з нею, як, утім, і з класичною монархією й аристократією, з тимократією і теократією, з іншими приватними формами правління. Відмінність сучасної демократії від безлічі ранніх змішаних систем полягає в послідовності і раціональності з'єднання випробуваних часом політичних структур і зв'язаних з ними функцій.

Концепція плюралістичної демократії, яка ґрунтується на врахуванні інтересів усіх соціальних верств. Основні ознаки: конкуренція і взаємодія різних політичних сил і відкритий характер прийняття рішень через представницькі органи влади. До недоліків цієї концепції відносять те, що для задоволення інтересів і потреб певних соціальних груп необхідно надавати певні пільги і привілеї, що суперечить принципу рівності всіх перед законом. Нереально те, що все населення буде представлено у політичних партіях, що ці об'єднання будуть рівними за своїм політичним впливом.

Концепція корпоративної демократії близька до концепції плюралістичної демократії, але обмежує представництво лише найвпливовішими об'єднаннями, які не конкурують між собою, а співпрацюють під контролем держави.

Концепція партисипаторної демократії спрямована на забезпечення реальної участі якомога ширших верств населення у здійсненні влади, громадянського контролю над прийняттям рішень, що буде сприяти досягненню справжньої свободи і рівності. Оскільки неможливо перейти до прямої демократії, пропонується змішана форма політичної організації з елементами прямої і представницької демократії.

В сучасних умовах тотальної глобалізації суспільства сформувалася концепція космополітичної демократії, яка спрямована на осмислення місця демократії в космополітичному суспільстві, її розвиток всередині країн, між державами та на глобальному рівні.

Існує ряд концепцій елітарної демократії, які намагаються поєднати теорію демократії і теорію еліт. Елітарна теорія демократії виходить з того, що в умовах досягнення панування демократичної більшості, політичні рішення приймаються меншістю — демократичною елітою і це є недоліком демократичного режиму. Концепція елітарної демократії по суті стверджує, що в дійсності ідеал народовладдя у сучасну епоху не реалізується. Соціалістична концепція базується на визнанні соціально і політично єдиного народу як основи його влади. Розглядає природу і зміст демократії з класових позицій. Розуміє демократію як державу, де управляє сам народ, самоуправління народу — це і є демократія. Соціалістична концепція виходячи з класової природи демократії, об'єднує політичну демократію із соціальною і саме остання розглядається як умова і гарант політичної демократії.